

T.C.

ELAZIĞ VALİLİĞİ

ELAZIĞ İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI II. DÖNEM I. YAZILI ORTAK YAZILI SINAVI
(Mazeret) TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ 10. SINIF

CEVAP ANAHTARI

1. Seyyid Battal Gazi Destanı'ndan alınan aşağıdaki metinde geçen altı çizili kelime grubunun anlamını metnin genel anlamından hareketle açıklayınız. (10 Puan)

Seyyid Battal bunları hemen alıp o iki gaziyi kâfirlerin arasından dışarı çıkardı, bir tenha yere götürdü. İkisinin de ellerini çözdü ve Ahmed-i Tarran'a: "Benim yüzüme dikkatli bak!" dedi. Ahmed-i Tarran bir kez Seyyid'in mübarek yüzüne baktı. Orada ah edip aklı başından gitti. Bir süre sonra gözünü açıp: "Ey âlemin sultanı! Bu gördüğüm rüya mıdır, yoksa hayal midir?" dedi. Seyyid hazret: "Ya Ahmed! Aklını başına getir. Ben Seyyid Battal Gazi'yim. Ölmedim, o dağdan inip bu denli hünerler gösteren benim." dedi.

'Bilincini yitirmek, bayılmak veya çok sevinçten ya da korkudan ne yapacağını bilemez olmak. " anlamına gelecek biçimde kullanılan ifadeler doğru kabul edilir.

2. Destanların oluşum aşamalarını belirtiniz ve bir Türk destan adı yazınız. (10 Puan)

Destan oluşum Aşamaları

1-Oluş (Çekirdek) Dönemi

2-Yayıma Dönemi; Olayın ağızdan ağza aktarılması

3-Toplama (Derleme) Dönemi

• *Yaratılış, Alp Er Tunga, Şu, Oğuz Kağan, Attila, Bozkurt, Ergenekon, Türeyiş, Göç, Üç Şehitler Destanı, İstanbul Fetih Destanı, Çanakkale Destanı, Çanakkale Şehitlerine, Genç Osman Destanı, Kuvayi Milliye Destanı, Kurtuluş Savaşı Destanı, Sakarya Meydan Savaşı, Maraş'ın ve Ökkeş'in Destanı...*

- Eliyle öteki yolda yürüyenleri işaret edip konuşmasına devam etti.
- Arabayı uçurumun kenarında durdurup keyifle dumanlı dağları seyrettik.
- Öğrencileri kütüphaneye götürmek için üç otobüs dışarıda bekliyordu.
- Yurttaki bazı öğrenciler yemekten zehirlendikleri için yurttakileri şikâyet ettiler.
- Gittiği yerde çok kalmaz, fırsatını bulunca hemen evine dönerdi

3. Yukarıdaki cümlelerde yer alan sıfat tamlamalarını bulup yazınız. (10 Puan)

öteki yol, dumanlı dağlar, üç otobüs, bazı öğrenciler, gittiği yer

4. Milli edebiyat dönemi roman özelliklerinden iki tane yazınız. (10 Puan)

- » *Yazarlar genel olarak konuşma dilini kullanarak toplumsal konular işlemişlerdir.*
- » *Ayrıca bu dönem şiirinde olduğu gibi roman anlayışında da milliyetçilik teması sık işlenmiştir.*
- » *Bu dönem romanlarında realizm ve natüralizm akımlarının etkisi görülür.*
- » *Temalar toplumsal konulardan, sorunlardan ve tarihten oluşmaktadır.*
- » *Milliyetçilik akımının etkisiyle dilde sadeleşme yönünde önemli aşamaların kat edildiği bu dönemde romanların dili günlük konuşma diline yakındır.*
- » *Toplumsal sorunları yakından hisseden kişiler roman kahramanı olarak ön plana çıkmıştır.*

5 ve 6'ncı soruları aşağıdaki metinden hareketle cevaplayınız.

Sabahleyin karısına Ayşen'in faturalarını ödeme mecburiyetinden şikâyetinde bulunmuştu. Halbuki bu işten, hele akşamüzeri Beyoğlu balık pazarına uğrayarak bol keseden alışverişten aldığı zevk hudutsuzdu. Elde ufak tefek paketlerle, arkada küfesi dolu hamallarla eve dönüş ne hoştur!

5. Bu parçadaki zaman ve mekânın özelliklerini yazınız. (10 Puan)

Zaman özellikleri: Metinde genellikle geçmiş zamana vurgu yapılır. Sabahleyin, akşamüzeri

Mekan Özellikleri: Beyoğlu, balık pazarı, ev

6. Bu parçanın bakış açısını ve anlatıcısını yazınız. (10 Puan)

III. Tekil Kişi Anlatıcı

İlahi Bakış Açısı

7. Aşağıda verilen eserlerin hangi yazara ait olduğunu karşlarına yazınız. (10 Puan)

Eser	Yazar
Araba Sevdası	<i>Recaizade Mahmud Ekrem</i>
Mai ve Siyah	<i>Halit Ziya İşaklıgil</i>

8. Aşağıda verilen cümlelerin türlerini tablodaki boş alanlara yazınız. (10 Puan)

Cümle	Yüklem türüne göre	Anlamına göre
Bugün, her zamanki gibi derslere ilgisiz değildi.	<i>isim</i>	<i>olumlu</i>
Bir gün arkadaşımın yarı ciddi yarı şaka bir şeyler anlattım.	<i>fiil</i>	<i>olumlu</i>

9. Aşağıdaki cümlelerde yazımı yanlış sözcükleri bulup sözcüklerin doğru biçimini yanına yazınız. (10 Puan)

- * Bu yıl kuzey Anadolu yılın en fazla yağış alan bölgesi oldu. (*Kuzey*)
- * 21 mart dünyada gece ve gündüzün eşit olduğu bir tarihtir. (*Mart*)
- * Sınav her zamanki gibi bu hafta da 09.15’de başlayacak. (*09.15’te*)

10. Aşağıda verilen metni diyalog (karşılıklı konuşma) halinde yazınız. (10 Puan)

Yıllar sonra ilk öğretmenini görünce öğrenim yılları boyunca karşılaştığı güçlükleri, sık sık umutsuzluğa kapıldığı zamanları ve zorlukların üstesinden gelemeyeceğini düşündüğü anları hatırladı. Ama her seferinde öğretmenine verdiği okuma sözü ile kendini topladı. Verdiği sözü tutmanın gururuyla kucaklaştı öğretmeniyle.

1. Cevap

Öğrenci: “Merhaba, öğretmenim. Yıllar sonra sizi görmek gerçekten harika.”

Öğretmen: “Merhaba, seni görmek beni de mutlu etti.”

Öğrenci: “Öğrencilik yıllarımı hatırladım. O yıllarda birçok zorlukla karşılaştım ve bazen ümitsizliğe kapılıyordum.”

Öğretmen: “Ama bana bir söz vermiştin”

Öğrenci: “Evet, size verdiğim okuma sözünü tuttum.”

Öğretmen: “Beni çok mutlu ettin.”

Öğrenci: “Verdiğim sözler ve aldığım destekle ayakta kaldım. Sizinle karşılaşmak beni mutlu etti.”

2. Cevap

Öğrenci: “Selam, hocam. Sizi görmek gerçekten harika.”

Öğretmen: “Merhaba, seni görmek beni de çok mutlu etti. Nasıl gidiyor?”

Öğrenci: “Teşekkür ederim, iyi. Öğrencilik yıllarımda bir sürü zorlukla karşılaştım ve bazen umutsuzluğa kapıldım.”

Öğretmen: “Hatırlıyorum, ama bana verdiğin sözü unuttum.”

Öğrenci: “Evet, size verdiğim sözü yerine getirdim.”